

FIUME

Kereskedelmi-, tengerészeti- és társadalmi lap.

Giornale commerciale, marittimo e sociale.

A szerkesztő lakása:

Sussak - Glavan ház.

Előfizetési ár - Associazione:

Egy évre Per 1 anno 6. — fr.
Félévre 6 mesi 3. — „
Negyedévre 3 „ 1.50 „
2 óra 2 „ 1. — „
Külföldre 1 évre Per l'estero 8. — „

Hirdetések és nyitlterek:

Fölvételnek árszabály szerint Battara P. könyvnyomdájában vagy a kiadóhivatalban, Susak vanház), továbbá Goldberger A. V. Schwarz Gyula, Eckstein Bernát, Fischer A. hirdetési irodájában Budapest, Váci utca, Oppelik B. nél, Bécs, Stubenbastei N. 2

Inserzioni ed articoli comunicati si assumono nell'ufficio di spedizione in Fiume Tipografia Battara.

1892 Január 3

Megjelenik minden vasárnap

3 Gennaio 1892

XI. évfolyam.

Fölvívás előfizetésre!

Lapunk a ma megjelent számmal fölvívásának **tizenegyedik** évét éri meg.

Tengerészetünk fejlődése, tengeri kereskedelmünk érdekszámainak gyarapodása folytán bizalommal lép az új évtizedbe.

Gondunk lesz reá, hogy a **magyar tengerészetéről, a magyar tengeri kereskedelemről,** s az ezzel kapcsolatos intézkedésekről, lapunk keretéhez mérten tájékozzuk az olvasó közönséget.

A „Fiume“ szerkesztősége és kiadóhivatala.

A magyar tengeri hajózás az 1892-ki költségvetésben.

(többször közlemény)

Úgy a „tengeri hajózási vállalatok“ segélyezésére fölvett 98.000 frtnyi, valamint az „Adria magyar kir. tengerhajózási részvénytársaság“ támogatására fölvett 262.700 forinnyi költségvetés az állambiztartás újabb megterhelésével nem jár, mert ellensúlyozza az a megtakarítás, mely az „osztrák-magyar Lloyd“ gőzhajózási vállalattal fenálló hajózási és postaszervezésnek

Fiume régi önkormányzata.

(A „Fiume“ eredeti tárcáján)

Irta: Feszit Aladár

A következőkben Fiume régi muni- cipális szervezetét az 1527-iki statutu- mok alapján szándékozom ismertetni. E törvénykönyv latin eredetű, melyet a város levéltárában őriznek, a városi törvényhatóság volt szives rendelkezé- semre bocsátani, míg későbbi hiteles olasz fordítását mostani tulajdonosának Mohovich Emidio urnak sziveségéből használhattam fel.

Mielőtt tulajdonképi tárgyamra áttér- nek, bevezetesképen e statutumok ke- letkezése történetét kell röviden elő- adnom.

Fiume tudvalevőleg a középkorban jobbágyi függésben volt a Duinói gró- foktól, kiknek egyéb nagy terjedelmű birtokaikon kívül a Monte Maggiore al- ján terült el egy hatalmas, összefüggő területet alkotó birtokrészük, mely Fiu- men és területén kívül magában foglal- ta Castua, Veprinaz, Abbazia, Lovrana és Moschenizza helységeket határaikkal együtt: tehát az egész szárazföldi te-
rületet, melyet a Tersattoi magaslattól nyugat felé szemünkkel beláthatunk; E nagy birtoknak a Fiumára szabott határ, amelyen túl már Magyarországon — a Frangepánok kis királysága kez- dődött, magába foglalva a tengerpart mentén be egész Zengig az egész Vi- nodoli s a parttal egyközűen húzódó Ve- glia szigetét, a száraz felé pedig egés- zen Ogulinon túlig a régi Modrus me- gyét.

az 1891. évi december hó 31-vel való felbontása következtében a közö- sügi kiadásoknál elértetni fog. Ezen vállalatnak szerződésileg bizo- sított 1.300.000 frt évi közös segélyhez Magyarország a quota arányában évenként 408.200 frt- tal járult, mely járulék fizetése alól Magyarország az említett szer- ződés megszűnése következtében 1892. évi január hó 1-ével felsza- badul. Ezen összegből levonva az „osztrák-magyar Lloyd“ által fize- tett jövedelmi adó és az ezen vál- lalat által beszolgáltatott posta-be- vételek címén befolyó közös bevé- telekből a magyar korona országaira a quota arányában eső hányadot, mely az 1891 évi előirányzat sze- rint 46.691 frt 80 krral csökkenti Magyarországnak a Lloyd segélyezé- séhez való hozzájárulását, marad 361.508 frt 20 kr, melyben az „Átmeneti kiadások“ 1. és 2. cizme alatt előirányzott költségvetések teljes fedezetet találnak.

Az „Adria“ magyar tenger- hajózási részvénytársasággal kötött és az 1891. évi XXX. törvényekkel be- czikkelyezett szerződés 34. §-a szerint a társaság a szerződés tartama alatt a kereskedelemügyi miniszter felügyelete alatt áll, ki ezen felügyeleti jogát a m. kir. ten- gerészeti hatóságon kívül az e célra kinevezendő miniszteri bizto- s által gyakorolja.

Ezen állami felügyelet gyakor- lása — tekintettel a társaság szer- ződéses szolgálatának kiterjeszté-

sére — a miniszteri biztosnak meg- felelő díjazását teszi szükségessé, mely címzen a fent már említett 600 frton felül 4.000 frtnyi költ- ség irányoztatott elő. Ezen költ- ség az államkincstár megterhelé- sével nem jár, a mennyiben az „Adria“ társaság a szóban levő szerződés idezett §-ában arra kö- teleztetett, hogy a miniszteri bizto- s díjazására az állami felügyelet czi- mén évi 4.000 frtot fog a miniszter által megjelölendő állami pénztárba befizetni.

Az „Átmeneti kiadások“ 3. czi- ménél előadottakból folyólag az „Adria“ társaság által a miniszteri bizto s díjazására befizetendő 4.000 frt, mint átmeneti bevétel vétetett fel, mely bevételi tétel az „Átmeneti kiadások“ előbb említett czi- me alatt előirányzott 4.000 frtnyi kiadás fedezeteül szolgál.

A *fiumei kikötő építésére* a minisz- ter az 1891. évre ismét 500.000 frtot kért, tehát ugyanannyit, a mennyi az 1891. évre engedélyez- tetett.

Ebből esik:

a) építkezésekre	468.000 frt,
b) felügyeletre	32.000 „
összesen	500.000 frt

A mint már az 1891. évi költség- előirányzat előterjesztése alkalmá- val is a miniszter fölemlítette, a fiumei kikötő építési munkáira a szerződést Gregersen G. ésfiai és zimonyi Schwarz Armin és fia társ- vállalkozókkal úgy kötötte meg,

hogy az egész munka az 1889. évtől számítva 6 év alatt, vagyis az 1894. év végéig teljesen befe- jeztessék; az 5.530.800 frt 97 krt kitevő vállalati összegnek kifize- tése pedig évenként 430.000 frtnyi összeg erejéig mintegy 13 év alatt történjék.

Hasonló feltételek alatt kötött- szerződést ugyancsak a nevezett vállalattal, a Brajdicza terület nek 42.000 négyszögmeternyi ter- jelemben tervezett és mávtény- leg végrehajtott feltöltési munká- ira, olyformán ugyanis, amint azt az 1891. évi költségvetés előterjesz- tése alkalmával már szintén fölem- litette hogy ezen munkának azidő- közü kamatokkal, 205.708 frt 24 krra előirányzott költsége évenkénti 17.000 frttal törlesztessék és pedig ugyanazon időtartam alatt, mint a kikötő építési munkái után járó és fentebb jelzett kereseti összegek.

Az ezeken kívül fenmaradó 21.000 frtból azon előre nem látható kiegé- szítő munkálatok költségeit kívánja- fedezni, a melyek ily nagyszabá- sáú építkezéseknél rendszerint elő- fordulnak, s a kikötő rendszeres tovább fejlesztése szempontjából el nem odázhatók.

Ezen munkákra a törvényhozás. addig, azaz 1889., 1890. és 1891 évekre első három részlet gyanánt 1.500.000 frtot engedélyezett, ugy hogy a most kért 500.000 frt a szerződésileg biztosított munkála-

burgház akkori fejének, III. Friedrich császárnak, hagyván az esemény forduló pontot alkot a város életében. Jobbágyi kötelékből felszabadulván, immáron egyenesen a koronának van alárendelve, mely már régóta kedveli és előmozdi- tja az autonóm városok felvirágzását.

A *fiumeiek* nem is késnek a helyzet kedvező alakulását kellőleg kihasználni. Hogy valójában igényt tarthassanak a város névre, 1478-ban erős köfallal veszik körül lakóhelyüket. Hogy az ural- kodó ház, mint új földesuruk és párto- lójuk iránti ragaszkodásukat és hálju- kat kimutassák, kemény ellenállást fej- tenek ki a velenceiek ellen, kik a vá- rost a cambrai-i liga háborújának ide- jén ismételve megtámadják és fel is dúlják. E törhetetlen ragaszkodás méltó jutalmául a kisdud község a „leghi- vebb város“ irigylendő címét nyeri Mik- sa császártól (1515).

E tűzpróba után a muni- cipium ide- jét látja annak, hogy régi statutumait növekvő jó hírének és fontosságának megfelelően átalakítsa és uralkodói szen- tesítéssel megerősítse. . . . E tö- rekvés teljesen időszérűnek és jogosúl- tnak látszhatott. A felelmi kegy- és

hálta után a Walsee vagy Walsa grófok léptek. A többi Duinói birtokkal együtt nekik jutott (1400-ban) Fiume is.

Ezen új földesurai alatt városunk már mint meglehetősen önálló muni- cipium tünik fel . . . amit már teljesen kon- kret adatok alapján állíthatunk. 1436- on innen egészen 1460-ig ugyanis meg- van levéltárunkban a városi jegyző könyveknek egy nagybecsű töredéke, mely a tanácsulések jegyzőkönyvein kívül még vegyesen magában foglal a városi életet illető mindenemű okiratokat. — (Liber consiliorum.) Ezen főljegyzések alapján elég világos képet alkothatunk magunknak Fiume akkori fejlettségéről.

Ezek szerint a földesúri fenhatóságot városunkban a Walsee grófok által ki- rendelt kapitány képviseli. Mindazáltal a város maga kormányozza magát. Van két bírása s egy 15 tagból álló tanács- testület, melynek határozatai törvény- erővel bírnak. A jegyzőkönyveket teljes rendben latinul szerkesztik. Valószínű, hogy a város már ekkor bírt valami kezdetleges statutummal.

1471-ben meghalt Walsee Rambert gróf összes birtokait egy már előre kö- kötött örököségi szerződés szerint a Habs-

9) Cavalli, La storia di Trieste, 871. 79—80

tok költségeinek negyedik részletét képviseli.

Ezen összegből esik:

a) építkezésekre és pedig a vállalatnak a kiötőépítési munkálatokért szerződésileg évenként biztosított összeg gyanánt 430.000 ft,

(a Brajdicza feltöltési munkái után szintén szerződésileg biztosítva 17.000 ft, előre nem látható, elodázhatlan kiegészítő munkálatokra 21.000 ft, összesen 468.000 ft.

b) Felügyeletre és kezelésre ugyanannyi vétetett fel, mint a menyi az 1891. évre engedélyezve volt, t. i. 32.000 ft.

A fumei kikötő kövezési munkáira III. részlet 15.000 ft.

A fumei kikötő területén szükséges kövezési és csatornázási munkák a költségvetés nagyobb mérvű megterhelésének elkerülése céljából — mint már az 1891. évi költségelőirányzat előterjesztése alkalmával a miniszter előadta — oly módon lettek biztosítva, hogy a vállalkozó ezen munkálatokat az 1891. év végeig teljesen befejezni tartozik, míg a 151.380 ft 93 krt fevő vállalati összeg 15.000 frtnyi évi részletekben törlesztetik.

Az 1891. évi költségvetésben ezen munka költségeinek II. 15.000 frtos részlete engedélyeztetvén, jelenleg az 1892. évben esedékes III. részlet fejében ismét 15.000 forint megszavazását kéri.

Beszüntetett Lloyd hajójáratok.

Az osztr.-magyar Lloyd társulat helybeli aligazgatósága közzé teszi, hogy fume-dalmáciai és fume-isztriai járatát 1892 év elejétől kezdve beszüntette: —

1. A tessaloi vonalon indul f. évi január 14-től kezdve minden hónapban kétszer.

2. A görög-keleti (Greco-orientale) vonalon f. évi január 7-től kezdve indul minden hónapban kétszer.

3. A siriai vonalon indul minden héten egyszer. A járatok kezdete jan. 11.

jóindulatról a polgárok egészen biztosak lehettek.

Példaképet kerestek hát a tervbe, vett új városi törvénykönyvhöz. És hol találhattak volna ennél jobbat, alkalmasabbat, mint az analóg viszonyok közt élő, szintén tengerparti és kereskedő városban, mely velük ugyanazt az egy fejlődést uralta és kulturális fejlettség dolgában is utánzatra méltó példaképpel lebeghetett szemük előtt? — Triesztől kérték hát kölcsön a statumokat, melyek ott 1318-tól kezdve egészen 1550-ig ugyszólván teljesen változatlanul használatban voltak, s minden esetre kimerítőbbek s rendszeresebbek valának a netán meglevő kezdetleges fumei törvénykönyvvel. Ezeknek alapján készült hát az új fumei jogszabályok gyűjteménye, Azonban minden változtatás nélkül. Az egyszerűbb fumei viszonyoknak megfelelőleg egyszerűsítve látjuk itt a város kormányzatára rendelt hivatalos apparátust. Egyebekben azonban a két törvénykönyv sok helyen szöszterint megegyez.

Ez hát a fumei statumok eredetének rövid története. Lássunk most, milyen alakot öltött e jogszabályok ren-

4. A triest-santosi vonalon indul minden két hónapban egyszer.

5. A triest-shangai vonalon indul f. évi jan. 13-ától kezdve minden második hónap 13 napján.

A magyar-horvát gőzhajózási társulat új igazgatósági tagja.

Baross Gábor kereskedelmi m. kir. miniszter, Smoquina A. F. kereskedelmi és iparkamarai titkár, a magyar-horvát gőzhajózási társulat igazgatósági tagjává nevezte ki. — Midőn a kereskedelmi miniszter, ez állásra Smoquina A. F.-et kinevezte, a legérdemesebb férfaink egyikét ajándékozta meg bizalmával, ki a társaságnak az állammal közös érdekében kétségkívül sok üdvöset lesz képes cselekedni. — A magyar-horvát tengerpart, s általában a szomszédos partvidékeinken közlekedő gőzhajózási társaságok mindenkör kiváló rokonszenvűnk tárgyát képezték: a mely lelkesedéssel agítáltunk mellettük mielőtt azok még létesültek, ép oly örömmel üdvözöltük azokat, midőn gróf Zichy Ágost kormányzónk a központi kormányval egyetértőleg, magukévá tették az eszmét, s azt a „Sverljuga és társai” cége alatt csakhamar megvalósították. — E czág nagy ügyesség és tevékenységet fejtetett ki, hogy az új teret, a saját és a közhaszon érdekében előnyösen kihasználja, s bizonyára e tevékenységének eredménye lön, hogy a magyar kormány segélye útján, sikerült a társulatot a jelenlegi széles alapjára fektetni.

Azonban ép e rokonszenvből kifolyólag, mely az életképes és pezsgő tevékenységű parthajózási vállalatok iránt mindenkor tanusítottunk, sine ira et studio kifejezést adhatunk annak a közohajtásnak, hogy a vállalat menetrendjein, hajószabályzatain, s egyéb közleményein, az általa eddig használt nyelvek mellett magyar szöveget is alkalmazzon. E kivánság nemcsak a társaság cziméből kifolyólag természetes és jogosult, de méltányos a magyar utazó közönség iránti tekintetből is, mely nem csekély számmal veszi igénybe a társaság gőzhajóit.

Fiume, a horvát tartomány gyűlésén.

Barcsics horvát képviselő annak idején interpellálta a bánt a király látogatása alkalmából Fiumében történt események ügyében. Gróf Khuen Hédervány a december hó 30-án tartott zágrábi tartományi gyűlésen választott az *Borcsics* interpellációjára, s kijelentette mindenekelőtt hogy Fiume nem áll ugyanazon államjogi alapon mint Horvátország. A

delkezései következtében a város municipalitás szerkezete?

Szóljunk először a császári kapitányról, mint a fumei kormányokról, mint a fumei kormányzók elődjéről.

Cs. Kapitány.

—A régi Fiume hatósági szervezete egy lényeges pontban különbözik az akkori magyarországi német városokétól. Ez utóbbiak ugyanis községek a tárnoknak vagy kir. személynöknek voltak alárendelve; a város falai között azonban nem ismertek nagyobb urat a bírónál. Ellenben Fiumében — csak úgy mint Triesztben — állandóan ott székelt a központi hatalom ellenőrző közege, mint legfőbb méltóság — a császári ill. főhercegi (capitaneus caesareus v. arciducalis - capitano ces. v. arciducale). Hasonló hivatal ez a velencei grófké- hoz (conti) kik a sz. Márk köztársaságának alávetett városokban képviselik a Signoria hatalmát és tekintélyét.

¹⁾ *Denkó.* A felső-magyarországi városok életéről a XV-XVII. században, Budapest, 1890. —33 és köv. 22.

megyei hatóságot és az ítélőszéket nem a magyar kormány kivánságára helyezték a Fiuméből. A magyar kormány Fiumét illetőleg nem jár törvénytelen uton. Fiume jelentékeny autonómiát élvez. E körülmény talán lehetővé tesz oly dolgokat, melyek az interpellálónak nem tetszenek. Szónoknak védelmezésére kell vennie Bedini plébánost az interpelláló szemrehányása ellenében. A királylátogatás alkalmával elég horvát zászló volt Fiumében kítűzve, anélkül, hogy beszennyezték volna és a fumei bíróság a horvát jelvényeket védelmébe vette. — A magyar kormány teljesen igazságosan jár el. A horvátoknak Fiumében is azonnal el kellett volna ismeriök a kiegyezési törvényt, akkor most jobb dolguk volna. Szónok sajnálja, hogy a fumei kérdés még nincs megoldva. Szóló nem kívánja, hogy Fiume a zenggi diocesisből kiszakíttassék. A fumei tüntetések sajnálatosak, mert a horvátok ezek alkalmával gyöngesé- güket mutatták ki. A horvátoknak joguk van gimnáziumokra Fiumében és azért ehhez ragaszkodik is. A gimnáziumot csak akkor lehetne Fiuméből eltávolítani, hogyha ez Horvátország érdekében állana, a mint az a bírósággal és a megyei hatósággal is történt. De hogyha a gimnázium Susakba egy szép palotába helyeztetnék át, ez csak előny lenne Horvátországra nézve. Mindazonáltal szóló nem ismer semmi oly körülményt, a mely a gymnásiumnak elhelyezését most szükségessé tenné. Barcsics nem veszi tudomásul a választ. A dán viszonzválasza után a választ tudomásul vették.

Helyi és különféle hírek.

Gróf Zichy Ágost kormányzók tegnap Fiuméba érkezett.

Kinevezés. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter a „magyar-horvát tengeri gőzhajózási gőzhajózási részvénytársaság”-gal kötött szerződésben fentartott joga alapján *Corossacz* Ferencz Gilbertnek a nevezett részvénytársaság elnöke- vé történt megválasztását megerősítette.

Littrow Henrik fölmentése. Littrow Henrik nyugalmazott sorhajó kapitányt és tengerészeti felügyelőt, ki nemcsak szolgálati ideje alatt, de a legutóbbi idő- kig is a kereskedelmi tengerészeti vizsgáinak elnöke volt, a kereskedelmi miniszter kiváló elismerésének nyilvání- tása mellett a vizsgálati elnöki ellásá- tól fölmentette. Littrow Henrik ez elis- merést méltán megérdemelte; nem csak kiváló és tudós szakférfi volt, s mint ilyen nem egy ízben tett hasznos szol-

A kapitány tehát az uralkodó hatal- manak megszemélyesítője. Tekintélye ma- gasan fölülte áll az összes városi tiszt- viselőkének. Őt az illusztrissimus cím il- lenti meg; míg a bírák kénytelenek be- érni a spectabilis címmel. Ő tegezi a bírákat, míg ezek kezét csókolnak neki! Ennek megfelelően a kölcsönös érintke- zés egyéb külsőségei is. Igy Paar Fri- gyes kapitány 1602-ben panaszokhoz hoz- za fel, hogy Chunesich bíró uti ruhában sarkantyus lovagiszabályban merészkedett nála látogatást tenni.²⁾

Az ujonnan kinevezett kapitányt nagy ünnepséggel igtatták be hivatalába. A város tisztviselői és összes lakossága nagy pompával kísérték az ünnepeltet a duómóban tartott Te Deumra, innen a S. Vito templomába vonult a menet hol az új kapitány a város bírói és tanácsosai közébe az összes nép jelenlét- ben ünnepélyesen letette hivatalos eskü- jét. (Folyt. köv.)

¹⁾ *Protocolli capitano.* A 1602, 140 és 145 l.
²⁾ *Prot. cap.* I. 137, 9 l. (1602. nov. 13).

gálatot fejlődő tengerészetünk ügyének. A kiváló tudós, ki Littrownak a nagy- hiú bécsi csillagásznak a fia, nemcsak mint tengerész szaktudós tüntette ki magát, de a magát, de a német szép irodalom terén is gyakran találkozhat- tunk szellemes cikkeivel leírásaival és novelleitjeivel, melyekből néhány tenger- észeti érdekű közlemény lapunk hasáb- jain is megjelent; ragyogó tehetségét ezenkívül a költészet és a festészet ter- én is több ízben bemutatta.

Csernatony Lajos köztisztviselőben álló országgyűlési képviselőnk, mint saj- nálattal értesülünk, már napok óta gyön- gélkedik.

A polgármester betegsége. Ciotta János polgármester, ki néhány nap e- lőtt influenzába esett, mint értesülünk, már határozottan jobban van, s hivata- los működését is remélhetőleg nem so- kára megkezdheti.

Fiume régi autonómiajáról. *Fest* A- ladár helybeli főgimnáziumi tanárnak e kiváló érdekű tárgyrol írott tanulmányát, melyet nem régebben fölolvastott is, la- punk mai számában kezdjük közzélni. A vonzóan megírt tanulmány már abból az okból is kiválóan érdekes, mert ké- séget kizárólag abból fejlődött az állam és a város között jelenleg főnálló jogi vi- szonyok egy része. Az érdekes közle- ményekre külön is föl hívjuk az olvasó közönség figyelmét.

A „Carola” nevű Adriagözös, mely immár elkészült, a kereskedelmi m. kir. miniszter nevének nevét fogja viselni. A „Carola” valószínűleg január hó folyamán érkezik meg Fiuméba.

Róm. kath. magyar isteni tisztelet. Alóhírtól ezennel értesíti a t. ez. róm. kath. ajkú híveket, hogy a f. évi január hó 6-án vagyis vízkereszt ünne- pén d. e. háromnegyed tíz óraker, a helybeli Szent Vitus templomban *magyar hitközlőket* tart. Közvetlenül ez- után pedig esendes szent misét fog mon- dani magyar egyházi ének kísérete mel- lett. Fiume 1892 január hó 1-én, *Czobor* Gyula. — A róm. kath. magyar ajkú híveket, kiknek már nem egy ízben volt alkalmuk hallgatni a kitünő egyházi férfiú jeles szónoklatait, úgyszólván fö- löstelegesen tartjuk a tömeges megjele- nése buzdítani.

Ipariskola városunkban. Lapunkban már tettünk említést arról, hogy keres- kedelmi miniszterünk az iparnak szak- szerű fejlesztése és emelése céljából i- pariskoláknak, mentül nagyobb számban való felállítására törekszik. Most arról értesülünk, hogy a kereskedelmi miniszter városunkban is ohatán egy ily üdvös intézetet létesíteni s e végből már fel is szólította a helybeli keresk. és iparkamarát, hogy jelezze mely- lyik iparág lenne, tekintettel Fiume s kerületének ipari viszonyaira a legmeg- felelőbbben előnyben részesítendő.

A kereskedelmi kamara a szükséges információk megadhatása céljából fel- hívást intézett a fumei munkás és ipa- rosok egylet igazgatóságához, hogy az a fumei iparviszonyok kellő tanulmányo- zásával mielőbb kimerítő jelentést tegyen e tárgyban.

Örömmel üdvözöljük a kereskedelmi miniszter e tervét, melynek megvalósu- lásával egy oly intézettel gazdagítja vá- rosunkat, mely a mai világiparnak fejlő- dött korában egyik nélkülözhetlen szük- ségét képezi.

Tüzifa kiosztás a Mária árvaház- ban. A fumei Mária árvaházban, na- gyobb mennyiségű ajándékot és tüzfára érvényes utalványjegyet osztottak ki, a Mária árvaház alelnökének *Leard* Helén urnőnek és Teréz testvér főnöknőnek stb. személyes felügyelete alatt. Az aján- dék 220 csomagból állott, hat és fél kiló élelmi szerrel, melyek gróf Szápáry Gé- záné nevével volt ellátva. — A fane- mükre 50 utalványt osztottak ki.

Gregersenék Triesztben. A fumei kikötőépítészeti vállalkozók, újabb nagy-

szabású munk- szabású posta- zések keresz- pítési költsé- van előírnyo- fiait, és zimon- budapesti czé- sunkban is n- rencsét kíván-

Az influen- nya, s oly gy- nyavalya, vá- lépett föl; kü- ban száznál ö- — A baj sze- veszedelmes j- a mennyiben, nemfordult el-

Fiume s á- si helyének tisztviselők fiz- készült törvé- városokat azok- osztályokba s- kizárólag Bud- sodik osztályb- együtt, hol legalább is 30- kikötő városba

Házasság- török vice-ko- ban vezette ol- egyesült templ- *letihné* asszon- *Raflopoulos* hú- típus gazdag l-

A Deák sz- jonnan átalak- 31-kén vagy i- tották meg na- — A fényes k- tott és számos- a zenét a hely- gáltatta. Az - eddigi derék h- vezetni a közt-

Magyar vad- ban. A *Szalay* tal évenként re- szalonka vadás- ben vesznek ré- — Szalay Imre- gróffal, *Vojnits* kal december- méba, honnét - kor, a magyar- ság Fiume hajó- — Úgy értesít- Herceg-vinába- *lay* előzetes inté- esetre előzéke- részestülni.

Harminczkét- asszony, ki har- válya férjétől, hirtelen annyira- gasztó állapot- közeli rokonait- tudta nevének - föl nejt, hogy - toja, és ápolója- év után történt- béküléssel végz-

Az Europa- nuár hó 1-én Matcovich János Patriottico-nak- több újítást fo- helyiségekben e- tesülünk a ha- többeket fog m-

A szegedi Fiumében. Nel- tünést keltett S- való leányinak I- váratlanul szaká- ménynek az eg- tett, s a to ctr- a budapesti orv- kunnak nyilván- szakálla nem eg- vés, de rendes- diszére válnék. Corso 424 sz. a-

Tengerészeti hírek.

Az „Adria” m. kir. tengeri hajózási részvénytársaság új gőzöse. Az angol lapokból értesülünk, hogy Newcastleban, Neptun Low Walker féle hajógyárban e napokban becsátott vizre az *Adria* m. kir. tengerhajózási részvénytársaság részére készített új gőzhajó, mely úgy alak mint kivitelre nézve egyike a legremekesebb mintá hajóknak. A hajótest, mely 230 láb hosszú, 30 láb széles és 20 és fél láb magas, a legszilárdabb gyártmányu aczélemezéből van szült s scouner alakra két árbocozzal felszerelve.

Hírmas fészerejű gépezete a legújabb kivitelben Wigham Richardson et Comp. jó hírnevű gépgyárában készült, s így remélhető, hogy az új gőzös a kiváló munkának meg tevély gyors járáttal is fog bírni. Az új gőzös, mely Peichl lovag az „Adria” hajózási osz tájának utasításai szerint és Rolland gépészeti felügyelő ellenőrzése mellett készült a keresztlelésen „Carola” neve kapott.

A „Carola” értesülésünk szerint a fiume-malta vonalra, posta és utazók szállítására lesz beosztva, s épp ezért I. és II. oszt. utasok számára a legújabb igényeknek megfelelően minden kényelemmel van ellátva.

Kereskedelmi hírek.

Fiume borbehozatala a legutóbbi hónapokban jelentékeny emelkedésnek indult. Nagymennyiségű olasz és törökországi bor került piacunkra, de a borforgalom zömét határozottan a dalmát borok behozatala képezi. — Még folyton érkeznek újabb és újabb rakományok oly nagy mennyiségekben, hogy a borraktárak a vasuton való továbbítás dacára és egészen telve vannak.

1891 szept. hónap behozott 9160,8 q.
 „ okt. „ „ 47760,7 „
 „ nov. „ „ 77955,5 „
 A december havi fogalom pedig jóval felül múlja a előbbi hónapok forgalmát amennyiben az eddig rendelkezésre álló híresek adatainak szerint a jelzett hónap első három hetében nem kevesebb mint 85945,1 mét. mázsa bor került piacunkra. Az 1891 jún első 11 hónapjában tengeren behozott összesen 235330,7 mét. mázsa bor, mely mennyiség, az előző 1890. év hasonló időszak behozatalával szemben 59911 métermázsányi többletet tüntet elő.

A vasuton való kivitel is igen élénk volt az utóbbi hónapokban. Naponta átlag 1500—2000 mét. mázsa bor került kivitelre, melynek zöme leginkább Magyar és Horvátország felé irányult.

A kikötői tárak áruforgalma. A kikötői tárakba az 1891 december 20-tól 26-ig, a 123.600 m. mázsányi állományhoz 25.190 m. mázsát raktak be; kiraktak a fenti időszak alatt 11.090 m. mázsát; a maradvány tehát 137.700 métermázsas.

Irodalom és művészet

Fiume és az Uszkokok, történelmi tanulmány írta Fest Aladár fiumei államgimnáziumi tanár. Főelavastott a M. T. Akadémia II. o. 1890 október 3-án tartott ülésén. — A magyar kikötői város történetéhez rendkívül érdekes adalékokat képez a kitűnően írt tanulmány, mely a közelmult napokban jelent meg Budapesten az Athenum r. társulat könyvnyomdájában. — Akár nagyobb dícsérettel, akár a méltányosnál szigorúbb bírálattal ismertetnők is a mindenesetre nagy gonddal megírt munkát, az mit sem vonhatna le annak belső értékéből azok előtt, kik annak érdekes tartalmát, figyelmükre méltatva, elolvassák. — Fest Aladár, uttörőnek mondható a város történeti adatainak rendszeres földolgozása és ismertetése körül. — Az ő működése előtt megjelent ugyan olasz nyelven egy pár könyv, ezeknek

tartalma azonban inkább a Fiume történetére vonatkozó adatoknak hiányos felsorolása kronologikus rendben, melyek abszolút becsesülépen nem bírnak, s az egyes korszakok életét egy oldalról sem világítják meg. — Ismerve kitűnő történetésünknek Fiume egész historijáját fölöelő nagy munkásságát, a most megjelent művet is olyannak tekintjük, mely egy érdekes részét képezi Fiume történeti múltjának, mely ép az uszkokok idejében élte úgyszólván legharaziasabb korszakát, s melynek végeredménye gyanánt talán már nemsokára Fiume kimerítő történetét is haljuk.

Az egyes eseményeket a szerző nemcsak nagy szorgalommal, s ritka ítélő tehetséggel dolgozta föl, de azt kellemes előadási modora által élvezetes olvasmányynya is teszi a nélkül hogy azt a történelmi hírség vagy igazság rovására cselekedné.

„Prima Guida Generale di Fiume”. (Első fiumei általános utmutató) cím alatt, a *Polonio-Bolli* Michelangelo fiumei ismert könyvkereskedő által szerkesztett évkönyv január 1-én jelent meg. A csinosan kiállított munka *Mohorich* Emidio nyomdájából került ki. s a nap-tári részen kívül oly sok hasznos tudnivalót tartalmaz, hogy e munka a kikötővárosban immár nélkülözhetlen kézi könyvvé lett. — Az általános rész alatt közölt közlemények alapos tájékoztatást nyújtanak a város viszonyairól; a történelmi részen röviden említés van tve arról is, hogy a város 1659-ben kapta meg I. Ferdinándtól a jogot külön czimer és saját zászló használatára. — Aórégi szervezett rövid ismertetése után részletes ismertetést közöl a tervben levő vízvezeték és csatornázási és kövezési ügyekről; részletes leírásban emlékezik meg a mult évi királylátogatásáról, röviden közli Fiume 1890 évi szárazföldi és tengeri forgalmát, kikötőépítést, iparát kereskedelmét stb. — A „egyessék” rovata alatt, a gőzhajózási társulatok („Adria”, Magyar-horvát, „Orient”) társulatok és vállalatok vannak ismertetve. Közli az új vámszabályokat, vasutak, és hajók menetrendjét, stb. a harmadik rész a Fiumében szekelő polgári, katonai, s egyházi hatóságokat, intézeteket egyleteket, és az ezeknek alkalmazott személyzetét sorolja föl. A kiváló szorgalommal és ügyességgel szerkesztett könyvet a tárgy és névmutató zárja be. A hazai kereskedők, közül különösen azoknak ajánljuk a hasznos művet, kik Fiumével állandó összeköttetésbe lépni akarnak.

Az Athenaeum Kézi Lexikona. A tudományok enciklopédiája különös tekintettel Magyarországra. Szakférfiak közreműködésével szerkeszti Dr. *Acsády* Ignác. Budapest, 1891. hatodik füzet. Közhasznú voltával gyors népszerűsége jutott vállalat ez új füzet nem kevesebb mint három önálló mellékletet tartalmaz. Az egyik Ausztrália és Polynésia kitűnő kiviteit térképe a másik egy kettős fekete tábla, mely a világ főbb államainak címereit ismerteti. Igen eredeti gondolatot valósít meg a harmadik táblázat, mely két oldalon a legfontosabb élelmiszerek, tej, hus, borok, kávé, thea, kakao stb. vegy elemzését adja s ezzel tápláló erejéről nyújt népszerű tájékoztatást. Alaposságával és magyaros szellemével, valamint fényes kiállításával a Kézi Lexikon egyre inkább érdemessé teszi magát a közönség minél szélesebb körű támogatására. Ujlag is melegen ajánljuk a vállalatot. Egy-egy füzet ára csak 30 kr. Kéthetenként egy füzet jelenik meg (a legközelebbi január 15-én) s az egész 40 füzetből fog állani. Legcélszerűbb előfizetési mód 10 füzet árának (3 fit) beküldése az Athenaeum könyvkiadóhivatalához, vagy bármely fővárosi vagy vidéki könyvkereskedéshez.

M. kir. államvasuti ügyek.

Lisztkivitelünk Nyugoteuropába és Braziliába. Fiume kikötőjének liszt-kivitele Nyugoteuropába és Braziliába a I. évi november havában összesen 53744 mét. mázsát tett ki, mely mennyiség az egyes külföldi piacok szerint a következőképp oszlik meg:

Marseille 220 q., Bordeaux 200 q., Rouen 13203 q., London 13317.2 q., Liverpool 15989.8 q., Glasgow 1016 q., H. H. 3103.8 q., Malta 100 q. Dunkérque 200 q., Bristol 10 q., Brazília 5781.1 q. Délamerika 603.3 q.

A 1891 év 11 havában kivittett összesen 662683.1 méter mázsa magyar liszt, mely mennyiség az előző év megfelelő szakának kivitelével szemben 153292.3 mét. mázsányi kevesebbet tüntet elő, mely keveslet leginkább a Glasgowa felé irányuló kivitelnek csökkenése folytán állott elő.

Glasgowa kivittett ugyanis a mult év első 11 havában összesen 233744.4 q. liszt, míg a jelen év megfelelő szakában csak 112858.8 q.; e különbség tehát egy maga 120,885.6 mét. mázsányi csökkenést tüntet elő.

A Dunántúli helyi érdekű vasutak összes vonalain, valamennyi vegyes vonattal I. oszt. szakasszal ellátott kocsik fognak közlekedni.

A pozsony-szombat helyi vonalon ily kocsik már a megnyitás napja óta közlekednek.

A boba-csúktornyai, ukk-tapolcazi és kislalud-szt. iván-zala-szt. jiváni összekötő vonalon pedig folyó hó 15-től kezdve helyzetetnek forgalomba.

Az I. kocsiosztály használata esetén fizetendő viteldíjak a Dunántúli helyi érdekű vasutak személy díjszabásában vannak közzé téve és minden állomás a személy pénztár ablakánál a közönség részére kifüggesztve.

A mohács-pecsi vasut üszög vilány vonalán a m. kir. államvasutak használatában ment át a menetrendben ennek főtán következő főbb változások állanak be.

Az 1012/7711 sz. vegyes vonat indul Pécsről 10 óra 5 perc. d. e. érkezik Eszék 2 óra 30 p. d. u.

Az 1008/7703. sz. személy vonal indul Bpestre 1 óra 55 d. u. érkezik Pécs 7 óra 30 p. este indul Pécs 7 óra 45 p. este érkezik Villány 8 óra 44 p. este indul Villány 8 óra 54 p. este érkezik Eszék 10 óra 13 p. éjjel.

Az 1004/7701. sz. személyvonat indul Bpestre 9 óra 10 perc este érkezik Pécs 5 óra 12 p. reggel indul Pécs 5 óra 28 p. reggel, érkezik Villány 6 óra 34 p. reggel érkezik Eszék 7 óra 53 p. reggel.

A 7704/1003 sz. személyvonat indul Eszékől 8 óra 28 este érkezik villány 9 óra 57 perc este indul Villányról 10 óra 7 p. este érkezik Pécsre 11 óra 8 p. éjjel indul Pécsről 11 óra 40 p. éjjel érkezik Bpestre 6 óra 55 reggel.

A 7702/1007 sz. személyvonat indul Eszékől 5 óra 41 p. reggel érkezik Villány 6 óra 58 p. reggel indul Villány 7 óra 8 p. reggel érkezik Pécsre 8 óra 8 p. reggel indul Pécsről 8 óra 32 p. reggel, érkezik Bpestre 2 óra 5 p. d. u.

A 7712/1011 sz. vegyes at indul Eszékől 1 óra 17 p. délután, érkezik Villány 3 óra 50 p. délután indul Villány 4 óra 22 p. délután.

A közös használatba vett vonalon alkalmazásban levő árudíjszabások jövő évi február hó 1-jéig változást nem szenvednek a midőn a magyar kir. államvasutaknak 1892 évi február hó 1-én életbelépendő új helyi árudíjszabásába a közös használatba vett vonal is bevonatni fog. A köteleki díjszabások tekintetében később fog intézkedés tétetni.

A személy-podgyász-és katona díjszabás tekintetében azonban ezen vonal-rész már január hó 1-jétől kezdve a a. m. kir. államvasutak összefüggő egy-séges vonalának tekintetik, mivenevze külön értesítés tétett közzé.

ügyének a nagy-nemcsak tetette ki né szép lálkozha-vaival és y tenge-k hasáb- chetségét szet te- etben ál- nint saj- ta gyön- b. Ciotta nap e- esülünk, s hivata- nem so- Fest A- árnak e tmányát, is, la- szólni. A r abból mert két- az állam jogi vi- s közle- olvasó s, mely m. kir. selni. A olyamán szület. z. róm. évi ja- ünne- kor, a an ma- enül ez- og mon- te mel- *Osobor* ar ajkú en volt egyházi olva fő- megjele- munkban y keres- k szak- ából i- szám- k. Most kedelmi nu egy végből keresk. e me- Fiume s legmeg- ükséges ből fel- és ipa- gy az a mányo- tegyen kedelmi gyalosu- tja vá- nak fej- n szük- vaház- n, ná- tüzifára e ki, a Helén knőnek Az aján- fél kiló ry Gé- A fane- i. fiumei b nagy-

Díjszabások hatályon kívül helyezése. Az 1892-évi február hó 1-én a következő díjszabások lépnek hatályon kívül és pedig:

1) a magyar vasúti kötelek díjszabás 1891-évi január hó 1-től érvényes II. rész 1. füzeté gyors és teherárak közvetlen szállítására egyrészt a budapesti és kőbányai állomások, másrészt a kötelekben részes magyar vasutak állomásai közötti forgalomra nézve 1. pótlékával együtt;

2) a magyar kir. vasúti kötelek díjszabás 1889 évi augusztus hó 1-től érvényes II. rész. VIII. füzeté gyors és teherárak közvetlen szállítására egyrészt a szab. oszt. magyar államvasutársaság államosított magyar vonalait és a nagy kiskinda-nagy-hecskeréki vasút állomásai közötti forgalomra nézve 1. pótlékával együtt.

Az I. alatt megjelölt hatályon kívül helyezett díjszabás helyébe új díjszabás fog érvényesíteni, mely annak idején külön kihirdetett fog.

Nyugat-német-osztrák magyar vasúti kötelek. A nyugat-német-osztrák magyar vasúti kötelek 1892. évi január hó 1-vel új díjszabás (II. rész 3. füzet) lép életbe, mely gabona, huvelyes vetemények és őrlmények, továbbá olaj, magvak, maláta, korpá, rizshulladék olajpogácsa és olaj pogácsa liszt, nemkülönben üresen visszamenő használt reaküldemények szállítására nézve közvetlen díjtételeket tartalmaz.

Ezen díjszabás által említett cikkek szállítására 1888-évi április hó 1-től érvényes 3. füzet összes pótlékával érvényen kívül helyeztetik, míg az 1886-évi október hó 1-től érvényes 6. füzet pótlékával csak annyiban lesz hatályon kívül helyezve, a mennyiben az új díjszabásban foglalt kivételek díjszabásra vonatk zik.

Végül megjegyeztetik, hogy a mennyiben az új díjszabás által díjfelemelések következzenek be, illetve az új díjszabás egyes viszonyaira nézve, melyek a fentebb említett díjszabásokban foglaltaknak, díjtételeket nem tartalmazna, az utóbbi díjszabások 4892. évi február hó 15-ik érvényben maradnak.

Az új díjszabás a részes vasutaknál megszerezhető.

Felelős szerkesztő és tulajdonos
Mócs Zsigmond.

Bor kivonat.

Kitűnő és egészséges borknak azonnali elkészítéséhez, ajánlom a kipróbált különleges-

séget. Az így készült bor a valóditól meg nem különböztethető.

2 kilo ára (mely 100 liter bor elkészítéséhez elegendő) 5 frt 50 kr. utasítási a készítésre díjmentesen mellékeltek. A legjobb eredmény, és a gyártmány egészséges tulajdonsága tekintetében jót állók.

Szesz-megtakarítás

Érhető el, a pálinkánál az éj felülmulatlan **erősítő-essencziám** által, mely az italnak kellemes, és sikerült azt kölcsönöz, e szesz kizárólag nálam kapható.

Ára különként 3 frt. 50 kr. 600-1000 literig használati utasítás.

E különlegességekből bármintemű **essencziát** ajánlok **rum, cognac, finom likörök** stb. gyártására, felülmulatlan minőségben. A készítéshez szükséges utasítások díjmentesen mellékelve lesznek. **Árjegyzék bérmentve.**

Pollák Fülöp Károly

Essencziák különlegességi gyára Prágában Megbízható úgynökök kerestetnek.

rendel. lakásán: Piazza Andrássy

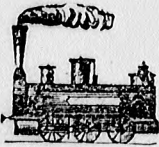
Med. Univ.

DR. RICHTMAN

nőgyógyász

Magyar Kir. Vasúti Kötelek Szállítási Szolgálatának Klinikája volt. Szakornokk. d. e. 11-12-ig és d. u. 2-3-ig.

Jurman ház 1-em

Hirdetés.

A Ružić és társa cég által a fumei vasúti raktáron visszahagyott ingóságok, nevezetesen 2 tüzmentes pénzes szekrény s.a.t. 1892 évi január 8 án esetleg 23-án Fiume pályaudvaron d. e. 10 órakor mintegy 1000 frtot tevő követe lésünk fedezetére kereskedelmi törvény 306 § alapján elfognak árvezetetni.

A tárgyak jegyzéke a fumei forgalmi főnökségnél megtekinthető.

FIUME, 1892. december hó.

Képes Családi Lapok

Szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap.

Szerkesztő: Dr. Tolnay Lajos, Főmunkatárs: Dr. Várad Antal. Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: Dr. Murányi Ármin.

Előfizetsi ára:

a „Hölgyek Lapja” című divát-melléklettel s a Regény-melléklettel együtt:

Égész évre 6 frt. Félévre 3 frt. Negyedévre 1 frt 50 kr.

A „Képes Családi Lapok” című hetilap új negyedik lép. A magyar szépirodalomnak e hatalmas tényezőjét, a magyar művelt családoknak e szellemi kincsét még a következő író és írók támogatják: Jókai Mór, Lauka Gusztáv, Rudnyánszky Gyula, Dalmady Győző, Mikszáth Kálmán, Komócsy József, Temérda K (Jeszenszky Danó), dr. Prém József, dr. Sziklay János, Incedy László, Palágyi Lajos, Erődi Daniel, Dengi Janos, Tölgyesi Mihály, Vértessy Gyula, Méry Károly, dr. Murányi Ernő, Petri Mór, dr. Roditzky Jenő, Osorba Palotay Ákos, stb. Benitzky-Bajza Lenke, Büthner Lina, Nagyvárad Mira, Kuliffay-Benitzky Irma, Harmath Lujza, Hevessiné-Sikor Margit, V. Gaál Karolina, Karlovszky Ida, Mericzay Karessa Irma, stb.

A „Képes Családi Lapok” az összes szépirodalmi képes hetilapok között a legelkébb, legváltozatosabb. Tartalma az irodalom minden válfaját felöleli; képei a jelen eseményeit s a leghirebb festők műveit mulvelt mutatják be.

„Hölgyek Lapja” című havonként kétszer megjelenő divatmelléklete a legújabb divatképeket hozza s e mellett a magyar háziasszonyoknak valóságos szellemi tükre a mennyiben a nevelés az egészség a gazdaság, kertészet, a háztartás s a honyha terén nincs olyan kérdés, a melyet ne tárgyalna s nincs olyan titok, a melybe hölgyeinket be ne avatná!

Regénymelléklete külön beköthető négy kötet érdekes regénnyel ajándékozza még évenként az előfizetőt.

A „Képes Családi Lapok”-nak még a zöld borítéka is tele van mulattató közleményekkel, humoros apróságokkal, sakk-, kép-, szám-kozka- és ponttalványokkal és szórjévtényekkel, melyeknek megfajti értékes jutalmakat kapnak.

A „Képes Családi Lapok” gazdag tartalma és számos melléklete dacára mégis a legolcsóbb szépirodalmi képes hetilap, azért bizton számunk minden honfú és honleány, minden magyar család támogatására és pártfogására.

Mutatószámokat ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal mindazoknak, a kik ez iránt — legzélszerűbben levelezőlapon — hozzáföldnek.

Az egész évre szóló hat frtnyi előfizetési összeget 40 kr. csomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküldi, annak 4 regényt; és a ki 3 frt. előfizetési összeget és 30 kr. csomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküldi, annak két eredeti regényt küld ajánlva jutalmulni.

A ki 3 új előfizetőt gyűjt s az előfizetési összeget egyszerre beküldi annak elismerésül egy díszes emlékkönyvet küld a kiadóhivatal.

Megrendelhető postautalványon minden postahivatalnál és minden könyvkereskedésben.

Előfizetések (a hónap bármely napjától) elfogad a „Képes Családi Lapok” kiadóhivatala Budapest, Nagykorona-utca 20. szám.

Teljes számú példányokkal még mindig szolgálhatunk.

„ADRIA”

Magyar királyi tengerhajózási részvénytársaság

1891. december havában az alant felsorolt első osztályú gőzhajók (vagy más póthajók) fognak Fiume, a nyugateurópai és amerikai kikötők között közlekedni, ha csak rossz időjárás vagy előre nem látható körülmények a meneteket meg nem akadályoznak:

Fiume	Gőzös	1892 január
Hull, Newcastle o/T	„Palermo”	1-10
Antwerpen	„Protos”	1-10
Bari, Messina, Catania, Malta, Tunis	„Svápár”	9
Marseille	„Milton”	5-15
Liverpool	„Tarifa” (Cunard Line)	5-15
New-York	„Elysia”	5-15
Tanger, Pernambuco, Bahia, Rio Janeiro, Santos	„Széchény”	15
London	„Wm. Bailey”	10-20
Algier, Bordeaux	„Baross”	15-25
Bárcelona, Valencia	„Stefanie”	25
Liverpool	„Trinidad” (Cunard Line)	21-31
Glasgow	„Trinidad”	21-31
Rouen	„Trinidad”	21-31
Glasgow	Fiume	„Tisza”
Hamburg, Amsterpam.	„Spárta”	5-15
Hull, Newcastle o/T	„Hidalgo”	5-15
Rouen	„Jókai”	10-20
Glasgow	„Tibor”	10-20
Liverpool	„Marocco” (Cunard Line)	10-20
London	„Winestead”	10-20
Tunis, Malta, Catania, Messina Bari	„Svápár”	20
Rouen	„Adria”	21-31
Rio de Janeiro, Santos	„Zichy”	21-31
Rouen	Fiume	„B. Kemény”
Liverpool	„Marathon”	21-31
Hull, New-Castle o/T	„Mourino”	21-31

A már életbe léptetett vagy még alkalmazandó vesztégár intézkedések következtében történhető járat elmaradásért, vagy a fentemlített gőzösök későbbi indulásáért a társaság felelősséget nem vállal.

FIUME, 1891. december hóban.

Alapított 1858. Kivitel az összes világrészekbe.

József főherceg 5 os. és kir. Fensége udvari szállítója.

Első magyar gép- és tüzoltó-szerek gyára, harang- és érc-öntöde.

WALSER FERENCZ

BUDAPEST, VII. kerület, Rottenbiller-utca 66. szám.

készít tüzfecskendőket gőz- és kézerőre minden minőség és nagyságban, kerti fecskendőket, vízfordókocsikat stb., tüzoltó szállító kocsikat, öntöző készülékeket magas nyomású vízvezetékhez, légszecs-fecskendőket (Extintoreket), tüzoltó létrákat (a legnagyobb toló létráktól a legkisebb kézi létráig), tüzoltó omnibuszok és tüzoltósi szerkocsikat, tüzoltó legényeségi felszereléseket, gőzszivattyúkat, kütszivattyúkat.

borszivattyúkat, szivattyúkat, bármely célra, Centrifugal-szivattyúkat, légnomású pöcze gödör-tisztító készüléket, érczhangokat minden nagyságban (az eddigi előállított leg. nagyobb 9700 klgm), érczöntvényeket vasutak, gőzhajók és gyárak számára, elvállal teljes vízművek és magán vízvezetéképítést és felszerelést, nyilvános gőz- és kádfürdők berendezését, closetek és bármintemű közegészségügyi tárgynak szállítását.

Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve

Levelezés magyar, német, franczia, olasz, szerb és román nyelven

BATTARA P kő- és könyvnyomdája Fiumében.